

System identyfikacji wizualnej jako narzędzie dojrzałej organizacji studenckiej. Przypadek SKN SPATIUM

Ostatnia wersja maszynopisu wysłana do redaktora monografii.

Miejsce publikacji: Zasina, J. (2013). System identyfikacji wizualnej jako narzędzie dojrzałej organizacji studenckiej. [w:] B. Porter (red.), Dokąd zmierzasz gospodarko przestrzenna? (ss. 124–132). Warszawa: Wydawnictwo Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego.

Słowa kluczowe: Identyfikacja wizualna, Projektowanie graficzne, Zarządzanie organizacją.

Wprowadzenie

System identyfikacji wizualnej to jedno z narzędzi zarządzania organizacją, które precyzuje, jak kształtować jej wizerunek i z pomocą jakich komunikatów wizualnych (symboli, zachowań) to czynić. Zazwyczaj w jego skład wchodzi takie elementy jak logo, kolorystyka i nazewnictwo, a system precyzuje zasady, na jakich mogą być one wykorzystywane. Zakres systemu identyfikacji wizualnej jest różny w zależności od charakteru i zapotrzebowania organizacji. System oznacza ponadto, że jego elementy powinny być względem siebie spójne i współzależne, co prowadzi do wniosku, że system identyfikacji wizualnej powinien stanowić kompleksowo przemyślaną wizję wartości, jakie organizacja chce komunikować (wewnątrz i na zewnątrz) i z jakimi chce być kojarzona.

Wydaje się, że organizacje studenckie w Polsce wciąż nie doceniają znaczenia wysyłanych przez nie komunikatów wizualnych. O ile polskie uczelnie rolę tę coraz częściej zauważają i stopniowo starają się uspołnić ów przekaz, o tyle zjawisko to wciąż pozostaje stosunkowo rzadkie na poziomie studenckich kół naukowych, w tym również kół przypisanych do kierunku Gospodarka Przestrzenna. Tymczasem opracowanie, a następnie konsekwentne wdrażanie systemu identyfikacji wizualnej może przyczynić się zarówno do profesjonalizacji działalności kół, jak i do poprawy ich wizerunku.

W niniejszym artykule zostanie przedstawiony proces przygotowywania i implementowania takiego systemu na przykładzie działań Studenckiego Koła Naukowego Gospodarki Przestrzennej

Uniwersytetu Łódzkiego SPATIUM przeprowadzonych w latach 2010-2013. Scharakteryzowane zostaną ponadto przyczyny, dla których członkowie SKN SPATIUM podjęli się tego zadania, korzyści, jakie Koło odniosło z tego powodu oraz wnioski płynące z doświadczeń łódzian dla innych organizacji studenckich, gdyby zdecydowały się one na obranie podobnej ścieżki.

Charakterystyka wybranych sfer działalności SKN SPATIUM przed rozpoczęciem prac nad systemem identyfikacji wizualnej

SKN SPATIUM zawiązało się na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym Uniwersytetu Łódzkiego w roku akademickim 2000/2001, a jego formalna rejestracja nastąpiła w kwietniu 2002 roku. Początek roku akademickiego 2010/2011 przyniósł Kołu wiele zmian. Liczba jego członków zmalała, z uwagi na ukończenie studiów przez dotychczasowych kołowiczów, i nie przewyższała dziesięciu. Zarząd, w postaci Przewodniczącego i jego Zastępcy, powierzony został stosunkowo młodym osobom – odpowiednio z III i II roku studiów licencjackich. SKN SPATIUM otrzymało również nowego opiekuna naukowego. Wśród członków Koła znalazły się osoby przywiązujące dużą wagę do estetyki podejmowanych przedsięwzięć. Czynniki te sprawiły, że pojawiła się możliwość przemyślenia i przedyskutowania wybranych obszarów funkcjonowania Koła i dokonania w nich modyfikacji. Spatiumowicze¹ wraz z przedstawicielami kadry akademickiej sporządzili analizę SWOT Koła, a wnioski z niej płynące stały się podstawą do prowadzonych w kolejnych miesiącach działań. Za jedną ze słabości Koła uznano wówczas „brak jednolitego systemu identyfikacji wizualnej”.

Na tym etapie Koło faktycznie nie dysponowało narzędziem, które można byłoby określić mianem takiego systemu. W dyspozycji Koła pozostawało logo, które wykorzystywane było od roku akademickiego 2003/2004². Umieszczano je na materiałach graficznych przygotowywanych przy okazji organizacji takich przedsięwzięć jak konferencje, warsztaty, czy Dni Gospodarki Przestrzennej (II.1). Warto jednak zauważyć, że materiały te zazwyczaj nie miały innych cech wspólnych, a ich estetyka każdorazowo była odrębna. Ten model działania kontynuowany był także na początku roku akademickiego 2010/2011. Szybko jednak okazało się, że nie przynosi on pożądanych rezultatów.

¹ Zwyczajowe określenie studentów-członków SKN SPATIUM.

² Datowanie szacunkowe.

Ilustracja 1. Wybrane materiały promocyjne SKN SPATIUM wyprodukowane do roku 2010.

Źródło: SKN SPATIUM.

Problem ten uwidocznił się zwłaszcza przed organizacją przez Koło w grudniu 2010 roku Debaty „Co z tą Łodzią?”, w ramach której przed urzędnikami, biznesmenami, działaczami społecznymi i naukowcami prezentowane były wyniki projektu badawczego „Łódź w oczach studentów łódzkich publicznych uczelni wyższych. IV edycja (2009-2010)”. Jednym z podstawowych wniosków płynących z badania były wskazania studentów na temat tego, że miasto Łódź nie wypracowało klarownego i pozytywnego wizerunku w porównaniu z innymi polskimi miastami. Koło, które wniosek ten poddawało pod publiczną dyskusję, samo jednak nie wiedziało jeszcze w jaki sposób zająć się komunikacją wizualną we własnym zakresie. Stało się jasne, że brak systemowego podejścia w zakresie sfery wizualnej działalności Koła będzie hamulcem jego rozwoju. Organizacja tego wydarzenia uwidoczniła także trzy inne problemy: logo SKN SPATIUM stawało się nieczytelne przy jego pomniejszaniu, istniało wiele różnych zapisów nazwy Koła, a strona internetowa SKN SPATIUM ze względu na swoje zużycie moralne nie stanowiła już jego wizytówki.

Organizacja Debaty oraz publikacja Raportu z badań³, a przede wszystkim opracowane na ich potrzeby materiały wizualne, wytyczyły jednak podstawowe kierunki dalszych działań, zmierzających do uporządkowania tego obszaru działalności SKN SPATIUM. Identyfikację wizualną Debaty oparto na siatce kwadratowych fotografii, a bloki tekstu uformowano z użyciem białych prostokątnych pól. Identyfikacja ta opierała się w całości o kąty proste, dzięki czemu współgrała z logo Koła. Identyczne zasady wykorzystano przy składzie Raportu (Il.2.).

Ilustracja 2. Pierwsze użycie modułowej siatki kwadratów na przykładzie plakatu promującego Debatę „Co z tą Łodzią?” oraz okładki publikacji „RAPORT Z BADAŃ. Łódź w oczach studentów łódzkich publicznych uczelni wyższych. IV edycja (2009-2010)”.

Projekt: Jakub Zasina. Źródło: SKN SPATIUM.

Za stworzeniem spójnego systemu identyfikacji wizualnej Koła przemawiały ponadto czynniki zewnętrzne. Po pierwsze, podobny proces rozpoczął się wówczas na Uniwersytecie Łódzkim, kiedy to Centrum Promocji UŁ opracowało „Księgę tożsamości”⁴ regulującą formę logo uczelni oraz

³ Zob. Sokołowicz M.E., Boryczka E.M., Kina E., Tomaszewska A.W., Zasina J., Feltynowski M. (red.), RAPORT Z BADAŃ. Łódź w oczach studentów łódzkich publicznych uczelni wyższych. IV edycja (2009-2010), Katedra Gospodarki Regionalnej i Środowiska Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2010

⁴ Zob. Zarządzenie Rektora Uniwersytetu Łódzkiego nr 32 z dnia 2010-02-18 w sprawie: wprowadzenia Systemu Identyfikacji Wizualnej Uniwersytetu Łódzkiego, <http://www.uni.lodz.pl/prawo/uchwala,szczegoly,1908>.

zasady jego wykorzystania. Rozpoczęte wtedy ujednolicanie materiałów graficznych w ramach wszystkich jednostek uczelni stało się drogowskazem dalszego postępowania. Po drugie, na Uniwersytecie Warszawskim działało młodsze, zaprzyjaźnione koło gospodarki przestrzennej o identycznej nazwie, co niejako stworzyło potrzebę rozróżnienia działalności obu kół w oczach potencjalnych odbiorców.

Porządkowanie nazewnictwa Koła i modyfikowanie jego logo

Pierwszym zadaniem, jakiemu należało sprostać, było określenie jednego zapisu nazwy Koła. Przeglądając się różnym materiałom wyprodukowanym przez Koło do roku 2010 można było zauważyć, że nazwa ta przybierała kilka różnych form. Raz używano pełnego rozwinięcia „Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej”, innym razem używano skrótu „SKN GP”. Raz nazwę zapisywano jako „Spatium”, a raz jako „SPATIUM”, przy czym warto wiedzieć, że logo Koła uwzględniało zapis „spatium” (Il.3.). Pojawiał się także dylemat, czy informować o przynależności organizacji do Uniwersytetu Łódzkiego i jego jednostek, czy nie, co skutkowało następnymi wersjami zapisu. Działania porządkujące rozpoczęły się od podjęcia decyzji, że najważniejszy człon nazwy będzie zapisywany wersalikami: „SPATIUM”. Kolejnym krokiem było przyjęcie tzw. „zapisu pełnego” nazwy Koła, który miał wyrażać wszystkie ważne elementy składowe i miał być odtąd używany przy pierwszym przytoczeniu w tekście: „Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Łódzkiego SPATIUM”. Aby ułatwić identyfikowanie Koła w strukturze uniwersyteckiej opracowano tzw. „uzupełnienie zapisu pełnego”: „działające przy Katedrze Gospodarki Regionalnej i Środowiska na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym”. Trudno jednak było sobie wyobrazić sytuację, aby nazwę tę powielano w tekście wielokrotnie z uwagi na jej długość. Stąd też pojawiła się konieczność opracowania „zapisu skróconego”, który byłby stosowany w przypadku kolejnych wzmianek w dokumencie bądź w miejscach, w których zapis pełny nie mógłby zostać użyty (np. w serwisach społecznościowych): „SKN SPATIUM” lub „Koło”.

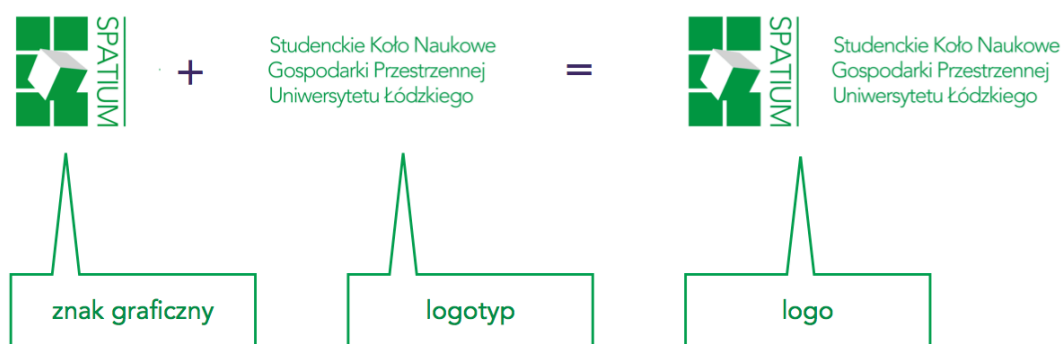
Ilustracja 3. Logo SKN SPATIUM przed i po modyfikacjach.

Projekt logo po modyfikacjach: Michał Ludwiczak, Jakub Zasina i Olga Zuchora. Źródło: SKN SPATIUM.

Drugim zadaniem było zaktualizowanie o powyższe ustalenia logo Koła. Modyfikacja logo oznaczała w praktyce znacznie więcej przekształceń (II.3.). Dotychczasowe logo miało kilka wad: posiadało skomplikowaną strukturę, występowała trudność w odczytywaniu zapisanej w nim nazwy, a estetyka całości nie odpowiadała ówczesnym standardom projektowania graficznego. Jednocześnie forma logo była już powszechnie rozpoznawana wśród studentów i kadry akademickiej kierunku Gospodarka Przestrzenna na Wydziale Ekonomiczno-Socjologicznym UŁ, a więc wśród najważniejszych grup docelowych Koła.

Ilustracja 4. Budowa logo SKN SPATIUM po modyfikacjach.

Projekt: Michał Ludwiczak, Jakub Zasina i Olga Zuchora. Źródło: SKN SPATIUM.

Stąd też podjęte działania skupiły się na kilku kluczowych kwestiach modyfikujących logo, a wizja stworzenia zupełnie nowego znaku nie była brana pod uwagę. Po pierwsze, nastąpiło rozdzielenie znaku graficznego od logotypu (Il 4.), aby ułatwić odczytanie tego, czym jest „SPATIUM”. Po drugie, usunięto ze znaku graficznego wszystkie zbędne elementy, takie jak dodatkowe kwadraty, obramowanie i cienie. Po trzecie, z prawej strony domknięto znak graficzny pionową linią, dzięki której znak ten nabrał proporcji kwadratu. Po czwarte, dokonano korekty sześciangu widniejącego po środku znaku graficznego, co zaowocowało dynamiczniejszą formą całości. Po piąte, zdecydowano o zwiększeniu intensywności koloru zielonego. Po szóste, zarówno w logotypie, jak i w znaku graficznym, zastosowano oficjalny krój Uniwersytetu Łódzkiego – Avenir LT Com. Dzięki tym posunięciom Koło uzyskało możliwość stosowania czytelniejszego logo, a w razie potrzeby także możliwość stosowania samodzielnego znaku graficznego.

Wprowadzenie „Księgi tożsamości SKN SPATIUM” i jego konsekwencje

Pozytywny odbiór powyższych działań – w większości przypadków – zachęcił ich autorów (członków Koła: Michała Ludwiczaka, Jakuba Zasiń i Olgę Zuchorę) do kontynuowania prac. Ich celem stało się opracowanie kompleksowego systemu identyfikacji wizualnej, który z powodzeniem byłby stosowany przez kilka kolejnych lat. Specyfika działalności koła naukowego w ówczesnych uwarunkowaniach instytucjonalnych narzuciła finalny kształt opracowania. Specyfika ta przejawia się po pierwsze w relatywnie krótszym uczestnictwie członków Koła w jego życiu niż miało to miejsce jeszcze kilka lat wcześniej (z uwagi na zastąpienie jednolitych studiów magisterskich na studia dwustopniowe), a po drugie w samodzielnym wykonywaniu przez kołowiczów większości zadań, w tym przygotowywania projektów graficznych (z uwagi na ograniczone zasoby finansowe organizacji). Należało zatem przygotować system, którego zapisy i zasady byłyby proste i czytelne przede wszystkim dla osób nie mających wykształcenia związanego z projektowaniem graficznym, gdyż to one przygotowywałyby w przyszłości większość z materiałów wizualnych.

Jak wspomniano we wprowadzeniu do artykułu, każda organizacja potrzebuje innych rozwiązań, a także innego ich zakresu. Dlatego też prace nad systemem identyfikacji wizualnej dla SKN SPATIUM rozpoczęły się od określenia zapotrzebowania na wybrane jego elementy. Zdecydowano, że do istniejących już wytycznych w zakresie nazewnictwa i nowego logo,

przygotowane zostaną zapisy odnoszące się do typografii, kolorystyki, korespondencji, dokumentacji elektronicznej, publikacji, materiałów promocyjnych i filmowych. Dzięki temu większość aspektów działalności Koła nabrałoby wspólnego mianownika. Opracowywane przez kilka miesięcy wytyczne zostały skonsultowane z członkami Koła, a następnie opublikowane w kwietniu 2011 roku w formie 44-stronicowej „Księgi tożsamości SKN SPATIUM” (II.5.)⁵. W dalszej części artykułu omówione zostaną wybrane zapisy dokumentu.

Ilustracja 5. Okładka „Księgi tożsamości SKN SPATIUM” oraz jej fragment z zakresu kolorystycznych logo Koła.

Projekt: Michał Ludwiczak, Jakub Zasina i Olga Zuchora. Źródło: SKN SPATIUM.

Kolorem najsilniej związanym z dotychczasową działalnością SKN SPATIUM była zieleń. Postanowiono, że związek ten zostanie zachowany i jako „kolor podstawowy” przyjęto odcień zieleni, jakim wykonano uaktualnione logo. Względem niego dobrano cztery „kolory uzupełniające”: odcienie fioletu i szarości oraz biel i czerń (II.5.). Każdemu z nich przypisano odrębną funkcję i zakres wykorzystywania. Takie połączenie kolorystyczne z jednej strony

⁵ Zob. Ludwiczak M., Zasina J., Zuchora O., *Księga tożsamości SKN SPATIUM*, Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Łódzkiego SPATIUM, Łódź 2011.

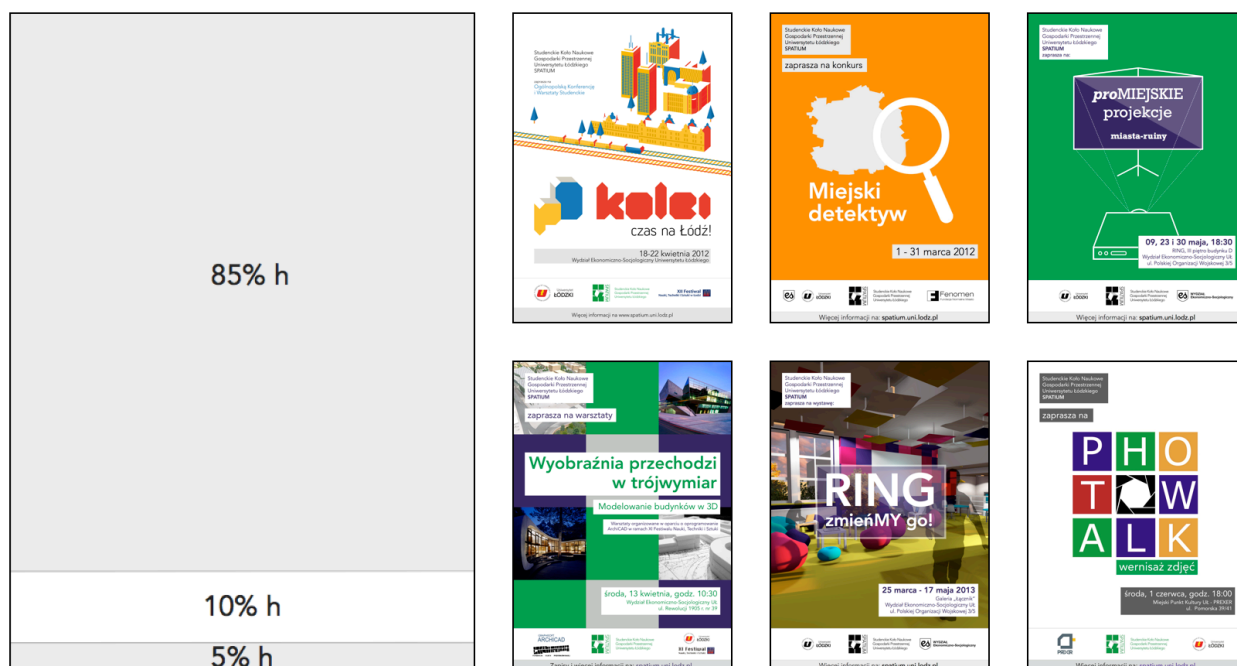
odwoływało się do barw Wydziału Ekonomiczno-Socjologicznego UŁ (kolorem podstawowym jest w jego przypadku fiolet), a z drugiej strony zostało odebrane jako „świeże” i „nowoczesne”. Każdy ze wspomnianych pięciu kolorów został zapisany w czterech modelach: RGB, CMYK, Pantone i HEX, aby możliwe było ich możliwie szerokie stosowanie w przyszłych projektach. Przygotowano ponadto dodatkowe wersje logo Koła w taki sposób, aby możliwe było jego właściwe wykorzystywanie na różnych podkładach (II.5.).

Członkowie SKN SPATIUM systematycznie uczestniczą w różnego rodzaju konferencjach, seminariach, kongresach, warsztatach i debatach, podczas których wygłaszają referaty z wykorzystaniem prezentacji multimedialnych. Z uwagi na chęć budowania pozytywnego wizerunku Koła także poza murami uczelni zdecydowano się na ujednolicenie slajdów przygotowywanych przez spatiumowiczów, aby odbiorcy prezentacji kojarzyli je z SKN SPATIUM. Nawiązywanie kontaktów podczas tego typu wydarzeń ułatwiają kołowiczom wizytówki. Trudno sobie wyobrazić, aby jakiekolwiek studenckie koło naukowe dysponowało środkami finansowymi pozwalającymi na wyprodukowanie wizytówek dla każdego z jego członków, mając na uwadze przeciętną wielkość takich zamówień i ich koszt. Dlatego też, inspirować się rozwiązaniami Narodowej Biblioteki Technicznej w czeskiej Pradze⁶, zdecydowano o celowym pozostawieniu fragmentu wizytówki do samodzielnego zapisania przez jej właściciela, co pozwoliło na składanie mniejszej liczby zamówień wydruków wizytówek oraz na nadanie im indywidualnego charakteru.

Najpełniej idea modułowej siatki kwadratów zaistniała w przypadku wytycznych dotyczących plakatów. Twórcy „Księgi tożsamości...” doszli do wniosku, że skomponowanie mozaiki z kolorowych kwadratów oraz z fotografii kadrowanych do tego kształtu pozwoli z jednej strony na uzyskiwanie pożądaných efektów wizualnych, a z drugiej będzie na tyle łatwe, aby plakaty mogła sporządzić osoba bez doświadczenia w zakresie projektowania graficznego i przy użyciu najprostszych narzędzi, takich jak edytory tekstu. Dodatkową zasadą przyjętą przy sporządzaniu plakatów było rozmieszczenie informacji: zasadnicza treść plakatu miała zajmować 85% jego wysokości, na blok zawierający logo organizatorów i partnerów przeznaczono kolejne 10%, a pozostałe 5% na zapisanie adresu strony internetowej Koła (II.6.). Proste i elastyczne w użyciu zasady sprawiły, że zdecydowana większość plakatów powstawała w edytorach tekstu, a nie w oprogramowaniu graficznym dedykowanym tego typu czynnościom. Mimo tego efekty okazały się zadowalające.

⁶ Zob. Peter Bábak, *Psy dłuższe niż 20 mm*, rozmowę przeprowadził Pavel Zelenka, [w:] „2+3D”, nr 36 (III/2010), Kraków 2010, s. 18-28.

Ilustracja 6. Zasada rozmieszczenia informacji na plakacie oraz jej zastosowanie na wybranych plakatach promujących projekty SKN SPATIUM z lat 2011-2013.

Projekty plakatów: Jakub Zasina, Wojciech Zasina i Olga Zuchora. Źródło: SKN SPATIUM.

Najbardziej szczegółowe zapisy dotyczyły składu publikacji wydawanych przez Koło. Określone zostało w jaki sposób projektować należy ich okładki, jak składać ich wnętrza i jak umieszczać w nich wybrane informacje. Również w tym przypadku widoczne jest użycie modułowej siatki kwadratów, co stało się znakiem rozpoznawczym większości materiałów wizualnych Koła. Ustanowienie tych zasad pozwoliło na wydanie do tej pory kilku książek, w przypadku których dla odbiorcy czytelne jest „pochodzenie” od tego samego wydawcy (II.7.).

Ilustracja 7. Zastosowanie modułowej siatki kwadratów na przykładzie okładek wybranych publikacji SKN SPATIUM z lat 2010-2012.

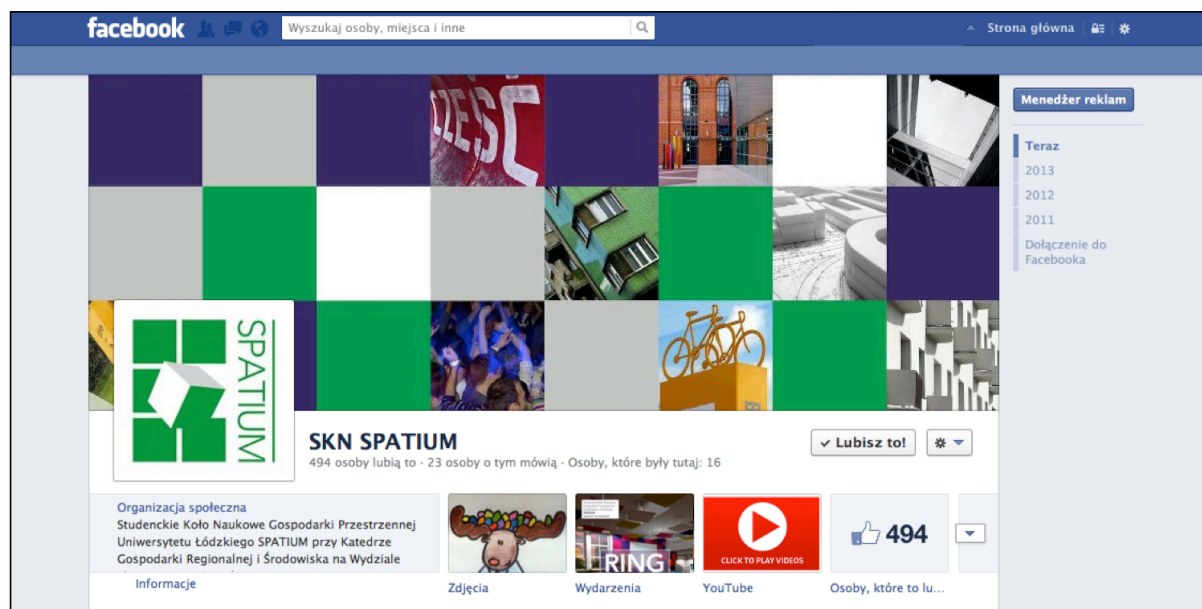

Projekty okładek: Jakub Zasina. Źródło: SKN SPATIUM.

Rozszerzanie systemu identyfikacji wizualnej o dodatkowe elementy

„Księga tożsamości...” objęła swoim zakresem większość z obszarów działalności Koła. Po jej uchwaleniu okazało się jednak, że niezbędne jest przygotowanie także innych materiałów graficznych, o których próżno było szukać informacji w dokumencie. Autorzy „Księgi tożsamości...” wyrazili w niej jednak postulat mówiący o tym, że „Wszelkie materiały przygotowywane w związku z działalnością Koła, a nie ujęte w niniejszej Księdze, powinny czerpać z jej zapisów i odnosić się do zaprezentowanych tu wartości i przyjętych schematów postępowania.”⁷. Dzięki czytelnym zamierzeniom i wzorcom postępowania zawartym w „Księdze tożsamości...” możliwe stało się ich przeniesienie na kolejne projekty, takie jak rollup, ścienna gablota, czy media społecznościowe. We wszystkich trzech przypadkach zastosowano dobrze znane: siatkę kwadratów, białe pola do ekspozycji tekstu, kolorystykę i typografię. Siatka kwadratów okazała się bardzo praktycznym i elastycznym rozwiązaniem: w zależności od wielkości projektu, można było multiplikować kolejne ich wiersze i kolumny (Il.8.), a tym samym pozostawać w zgodzie z zapisami „Księgi tożsamości...”.

Ilustracja 8. Zastosowanie modułowej siatki kwadratów na przykładzie tzw. „zdjęcia w tle” na fanpejdżu SKN SPATIUM w serwisie społecznościowym Facebook.

Projekt: Jakub Zasina. Źródło: SKN SPATIUM.

⁷ Ludwiczak M., Zasina J., Zuchora O., *Księga tożsamości SKN SPATIUM*, Studenckie Koło Naukowe Gospodarki Przestrzennej Uniwersytetu Łódzkiego SPATIUM, Łódź 2011, s. 40.

Jednym z większych przedsięwzięć SKN SPATIUM w ostatnich latach była budowa nowej strony internetowej, która miała zastąpić wysłużone narzędzie z roku 2004. W marcu 2011 roku przystąpiono do projektowania nowej strony, zarówno pod kątem technicznym (opartej na bazie danych i systemie zarządzania treścią), jak i pod kątem wizualnym. Projekt nowej strony czerpał z wartości zapisanych w „Księdze tożsamości...”. W tle umieszczono mozaikę, która dla każdej podstrony budowana była z innej fotografii. Podobnie jak modułowa siatka kwadratów, także ta mozaika dostosowywała się do zawartości strony: im dłuższa treść, tym dłuższa mozaika składająca się na tło (Il.9.). Ułożenie barwnych fotografii (autorstwa kołowiczów) w tle zapewniło atrakcyjną oprawę dla prezentowanych na stronie treści oraz nawiązało do przestrzeni, w której członkowie Koła działają – do Łodzi. Na mozaikę fotografii nałożone zostały białe bloki tekstu, podobnie, jak wcześniej postępowano z plakatami i okładkami publikacji (por. Il.7. i 9.). Po dziewięciu miesiącach prac nowa strona internetowa Koła była gotowa⁸.

Ilustracja 9. Projekt graficzny strony internetowej SKN SPATIUM z roku 2012 z zastosowaniem modułowej siatki fotografii dopasowującej się do długości treści strony.

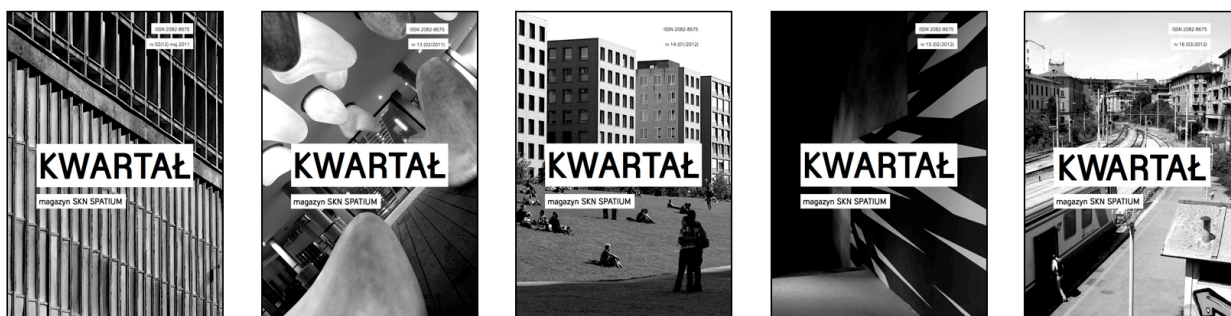
Projekt: Wojciech Zasina. Źródło: SKN SPATIUM.

⁸ Więcej informacji o procesie przebudowy strony internetowej SKN SPATIUM można znaleźć w artykułach *Nowe szaty SPATIUM w sieci!* (<http://spatium.uni.lodz.pl/?p=1083>) oraz *Udokumentowane, upublicznione!* (<http://spatium.uni.lodz.pl/?p=1834>).

Tworzenie identyfikacji wizualnych dla wybranych produktów Koła

Oprócz wykorzystywania zapisów „Księgi tożsamości...” do tworzenia oprawy graficznej standardowych przedsięwzięć Koła, tworzono również identyfikacje wizualne na potrzeby odrębnych produktów, wciąż jednak pozostając wiernym wartościom wyrażonym w „Księdze tożsamości...”. Przykładem takiego działania jest wydawany od 2003 roku Magazyn KWARTAŁ. W roku 2011, po trzyletniej przerwie w jego publikowaniu, zredagowany został jego 11. numer. Istotną rolę w swoistej „reaktywacji” Magazynu miały zagadnienia graficzne. Dotychczasowa forma KWARTAŁU – kilkunastonicowe czasopismo formatu A4 drukowane przy pomocy uczelnianych drukarek laserowych – bardziej odpowiadała gazetce szkolnej niż magazynowi studenckiemu.

Ilustracja 10. Okładki numerów 12.-16. Magazynu SKN SPATIUM „KWARTAŁ” z lat 2011-2012.

Projekty okładek: Jakub Zasina. Źródło: SKN SPATIUM.

KWARTAŁ miał stać się nie tylko bogatszy pod kątem merytorycznym, ale w dużej mierze również pod kątem wizualnym. Z tego też powodu opracowano całkowicie nową koncepcję graficzną Magazynu, którą wdrożono po raz pierwszy w numerze 12. Musiała ona uwzględnić te same warunki techniczne wydruku – uczelniane drukarki laserowe – oraz niski budżet, jaki mógł być przeznaczony na wydanie każdego z numerów. Sytuację tę uznano za szansę do udowodnienia, że nawet w skromnych warunkach możliwe jest stworzenie ciekawego wizualnie produktu. To właśnie traktowanie KWARTAŁu w kategorii produktu pociągnęło za sobą jedną z najbardziej rzucających się w oczy zmian: format Magazynu uległ pomniejszeniu – do rozmiaru A5 – aby był poręczniejszy i umożliwiał lekturę w komunikacji miejskiej czy w przerwach między zajęciami akademickimi, a także po to, aby wyróżniał się na tle innych magazynów studenckich. Okładkami KWARTAŁu każdorazowo stawały się pojedyncze czarno-białe fotografie (w miarę możliwości

nawiązujące do zawartości numeru), na których umieszczano białe pola (Il.10.) na logo Magazynu oraz adnotacje dotyczące wydania (zabieg zgodny z zasadami projektowania okładek publikacji Koła). Za najistotniejszy element kształtujący wizerunek KWARTAŁU uznano rozwiązania typograficzne – tytuły nagłówek i ich forma często stawały się substytutami dla fotografii (Il.11.). Wszystkie te cechy celowo kontrastowały z rozwiązaniami innych magazynów studenckich i reprezentowały odmienny sposób myślenia o estetyce przedsięwzięć tego typu. Innymi przykładami tworzenia identyfikacji wizualnej dla wybranego produktu Koła były Ogólnopolska Konferencja i Warsztaty Studenckie "pO KOLEI. Czas na Łódź!"⁹ oraz „Wejdz w Łódź!”.

Ilustracja 12. Rozwiązania typograficzne wybranych tytułów dla artykułów opublikowanych w Magazynie SKN SPATIUM „KWARTAŁ” w latach 2011-2012.

Projekty: Jakub Zasina. Źródło: SKN SPATIUM.

Korzyści z wprowadzenia systemu identyfikacji wizualnej oraz czynniki warunkujące powodzenie przedsięwzięcia

Po blisko trzech latach od rozpoczęcia procesu świadomego kształtowania identyfikacji wizualnej SKN SPATIUM warto dokonać oceny podjętych działań. Przede wszystkim należy zwrócić uwagę na to, że postulowany latem 2010 roku „jednolity system identyfikacji wizualnej” powstał i został wdrożony we wszystkich aspektach działalności Koła. Wysiłek ten zdecydowanie wzmocnił proces budowania pozytywnego wizerunku Koła w Łodzi oraz w innych miastach Polski. Koło w tym czasie przeszło drogę od instytucji, której obraz był budowany na podstawie przypadkowych komunikatów wizualnych, do instytucji, która może pochwalić się prawdopodobnie najbardziej złożonym i spójnym systemem identyfikacji wizualnej spośród organizacji studenckich w kraju. Poprzez opracowywanie kolejnych elementów systemu uzewnętrzniona została zachodząca profesjonalizacja działalności SKN SPATIUM. Aktywność na tym polu przyczyniła się

⁹ Zob. Zasina W., Produkt trzeba opakować, [w:] KWARTAŁ, nr 16 (03/2012), Łódź 2012.

do wytworzenia w Kole specyficznej kultury wizualnej. Jej wyjątkowość polega na tym, że niemal wszystkie materiały graficzne tworzą sami członkowie Koła, bez pomocy profesjonalnych grafików, przy jednoczesnym zachowaniu stosunkowo wysokich standardów estetycznych w porównaniu z innymi tego typu organizacjami. Za sukces należy uznać fakt, że kultura wizualna kontynuowana jest w Kole mimo zmian jego składu osobowego.

Efektów tych nie można byłoby jednak uzyskać, gdyby nie zaistniało kilka korzystnych ku temu czynników:

- W Kole znalazły się osoby, które chciały wyznaczyć wyższe standardy estetyczne. To ich obecność, determinacja i aktywność w znacznej mierze wpłynęły na efekt końcowy.
- Członkowie Koła i jego opiekun naukowy z jednej strony obdarzyli osoby opracowujące system identyfikacji wizualnej dużym zaufaniem, a z drugiej strony dostarczali konstruktywnej krytyki względem przedstawianych propozycji, co pozwalało je poprawiać i lepiej dopasowywać do specyfiki działania Koła.
- Niezbędna była konsekwencja w działaniu przez bardzo długi okres czasu, jakim są 3 lata akademickie w skali cyklu życia organizacji studenckiej.
- Sukces opisanych działań wynikał w dużej mierze z wpisania prac nad identyfikacją wizualną w całościowy proces zmian w organizacji, który w przypadku SKN SPATIUM oznaczał m.in. wprowadzenie podejścia projektowego do realizowanych przedsięwzięć, zmianę struktury organizacyjnej Koła oraz wprowadzanie nowych narzędzi internetowych do zarządzania organizacją i jej produktami¹⁰.
- Opracowywaniu systemu sprzyjały uwarunkowania zewnętrzne, takie jak porządkowanie wizualne działań uczelni przez Centrum Promocji UŁ.

Dopiero równoczesne spełnienie wszystkich tych warunków umożliwiło osiągnięcie wyniku końcowego. Eksperyment się powiódł, SKN SPATIUM dojrzało.

¹⁰ Wśród nich wymienić można m.in. Facebook, Issuu, YouTube, Wordpress, Google Docs, Google Groups i Google Analytics.